

ceptum evangelicum et apostolicum, cum jejuniis et orationibus; quibus sociari debet elemosyna. Nam si essent signa sanitatum, quæ Deo largiente per merita sanctorum concessa viderentur, concursus ad eadem loca consequens esset; et si aliquid oblationum ibi daretur more ecclesiastico, et secundum dispositionem Patrum, esset utique fructuosum ipso usu misericordiæ. Nunc autem quia cupiditati quorundam et avaritiæ famulantur, non exinde honoratur Deus, nec pauperibus succurritur. Hanc enim rem si secundum voluntatem Dei agerent, juxta quod per omnes sanctas Scripturas eam Deus hominibus voluit indicari; scirent utique quam sublimiter et admirabiliter hujus rei semitam Dominus demonstrare dignatus sit per Michæam prophetam

BALUZII NOTÆ.

^a *Nec pauperibus succurritur.* Existimabat ergo Agobardus oblationes quæ fiunt ad memorias martyrum rem esse pauperum, neque inventas esse ad alendam præpositorum avaritiam, aut luxum, vel ad vitam commodius transeundam: itaque eas oblationes esse convertendas in solatium pauperum, alioqui enim pessimum esse earum usum. At hodie quotus quisque tandem est eorum qui ad aras sanctorum sedent, cui persuasum non sit nihil ex oblationibus decidere debere pauperibus, quique pro donariis illis

A dicentem: *Nunquid offeram Deo holocaustomata et vitulos anniculos? Nunquid placari potest Dominus in millibus arietum, aut in multis millibus hircorum pinguium? Nunquid dabo primogenitum meum pro scelere meo, fructum ventris mei pro peccato animæ meæ?* Et cum in his omnibus negetur, subinfertur illico in quibus Dominus placari possit, cum dicit: *Indicabo tibi, o homo, quid sit bonum, et quid Dominus quærat a te. Utique facere judicium, et diligere misericordiam, et sollicitum ambulare cum Deo tuo.* Sicut enim reprehensibile est rem pauperum non pauperibus distribuere; sic infructuosum, si ea quæ deberent Ecclesiæ debitam reverentiam exhibentibus, erogari, cupiditatis æstu anhelantibus, vel avare servanda vel abutenda prodige conferantur.

B conservandis non laborent tanquam pro aris et focus? Denique plurima loca sunt, incluta certe per indignas advenasque, quibus non alius certior aut luculentior fundus est, quam qui ex oblationibus provenit. Et laudo istorum pietatem. Sed valde optandum esset ut aliquam erga pauperes charitatem haberent ii quibus colligendarum oblationum cura committitur, nec eas tantum ad ornanda templa mortua converterent.

AD MATFREDUM PROCEREM PALATII, DEPLORATORIA DE INJUSTITIIS.

Virorum præstantissimo atque illustrissimo ^a Matfredo Agobardus in Christo Domino vivificatore ac salvatore nostro vitam et salutem æternam.

Obsecro præcellentissimam claritatem vestram ut patienter et clementer audire dignetur quæ fidelis suggerit servulus: quia, teste Deo qui scrutatur corda et renes, non alia intentione dico, nisi propter profectum prosperitatis vestræ præsentis pariter et futuræ. Omnipotens, sempiternus, et misericors Deus, apud quem nihil præteritum, nihil futurum est, sed omnia volumina sæculorum quæ apud mortales et temporales voluntur, intemporaliter apud eum præsentia permanent, elegit vos ante mundi constitutionem futurum nostris periculosis temporibus

BALUZII NOTÆ.

^a *Matfredo.* Vel ex solo istius epistolæ titulo patet virum fuisse magnæ dignationis et auctoritatis in palatio Ludovici Pii. Nam et Ludovicus ipse eum vocat virum illustrem in præcepto pro monasterio Gratzæ in S. diocesi Urgellensi, cujus partem aliquam anno superiore edidimus in notis ad epistolam 29 Lupi Ferrariensis. Sic ergo ait imperator: « Matfredus comes vir illuster adiens serenitatem culminis nostri, etc. » Ac comitem quidem Aurelianensem fuisse constat ex Adrevaldo Floriacensi lib. 1, cap. 20 de Miraculis sancti Benedicti, et ex Vita Ludovici Pii ad an. 829. Illo itaque tempore Jonas episcopus Aurelianensis ad eum misit libros tres de Institutione Laicali, qui a domno Luca Dacherio editi sunt in tomo primo Spicilegii; cum antea editi fuissent Duaci anno 1645 ex veteri codice ms. sancti Amandi in Pabula, cura D. Ildephonsi Goetghebueri bibliothecarii ejusdem monasterii. Anno dein 830 (ut in capite trigesimo sexto narrat Theganus) cum Pippino Aquitania

C ^b *ministerum imperatoris et imperii,* et præ cæteris honorificavit et ditavit, non solum exterius, verum etiam interius, prudentia videlicet, justitia, fortitudine et temperantia, quibus secundum Scripturas nihil utilius est in vita hominis; constituitque vos in latere ^c rerum summam regentis; quatenus et in dispositione æquitatis illi essetis suffragator, et in remuneratione, beatitudinis particeps. Nunc igitur quid potissimum expedit devotissimæ intentioni vestræ, nisi ut omni conamine omnique mentis adnisi, ita in dispositionem rerum sagacissime vigiletis, ut opprimatur iniquitas, destruat fraudes et dolus, dissipetur pravitas, contemnatur crudelitas, erigatur justitia, consoletur humi-

D taniam rege ac proceribus palatii conspiravit adversus Ludovicum Pium, quem de regno expellere volebant. Sed huic pessimo facinori obstitit Ludovici filius Ludovicus. Rursum in partes Lotharii cum cæteris perduellibus transgressus est anno 833, eumque fugientem in Italiam secutus, illic obiit anno 835, ut tradit auctor Vitæ Ludovici Pii. Vide Sirmundum in notis ad Theodulfum, pag. 301.

^b *Ministrum imp. et imperii,* id est, ministrum palatii et regni: ministrum palatii, quia non discedebat a latere Principis, principemque locum apud eum obtinebat, secretorum ejus particeps et consiliorum; ministrum imperii sive regni, quia præter comitatum Aurelianensem, cui speciali cura invigilare tenebatur, maxima pars curarum Ludovici in administrando imperio erat penes Matfredum.

^c *Rerum summam regentis,* id est, Ludovici Pii imperatoris, a cujus latere non discedebat Matfredus, uti jam diximus.